TERVETULOA
Kiteen
KIVIKIRKKOON

KITEEN SEURAKUNTA

Kappelintie 4, 82500 KITEE
www.kiteenseurakunta.fi

KITEE JA KITEEN EVANKELIS-LUTERILAINEN SEURAKUNTA

Kitee on Pohjois-Karjalan vanhimpia asutuskeskuksia (1400-luvulta). Pitäjän nimi johtunee adjektiivista kiteä, murteellisesti kitii tai kitee. Täällä tunnetaan sanonta: ”Kittii kel kittiläisellä Kittiijärvellä kulukii kittuuttoo”.

Jo 1400-luvun lopulla kannettiin Kiteeltä veroa Novgorodin arkkipiispalle näädän ja oravan nahkoina. 1500-luvulla Kitee oli Sortavalan kappelina ja ortodoksinen kirkko tai tsasouna sijaitsi nykyisen kirkonkylän alueella Selkuella. Stolbovan rauhan (v. 1617) jälkeen Kiteen kuuluessa Ruotsin valtakuntaan alkoi luterilaisen kirkon vaikutus levitä myös Kiteelle.

Kiteen ev.lut. seurakunnan ensimmäiseksi kirkkoherraksi tuli Yrjö Pietarinpoika, joka kenraalikuvernööriltä sai suostumuksen Kiteen seutujen sielunpaimeneksi ja 23.3.1630 päivätyllä tuomiokapitulin vahvistuksella nimitettiin Kiteen kirkkoherraksi. Näin ollen seurakunta on toiminut täällä 393 vuotta. Seurakunnan väkiluku vuoden 2023 alussa oli n. 8 700 henkeä. Kesälahden seurakunta liittyi 1.1.2013 Kiteen kappeliseurakunnaksi ja Rääkkylän seurakunta liittyi Kiteen kappeliseurakunnaksi 1.1.2017.

KIRKOT

Vuonna 1642 on annettu määräys 1. luterilaisen kirkon rakentamisesta Suorlahdelle lähelle Oriveden rantaa. Kirkko poltettiin jo noin 15 vuoden kuluttua samoin kuin ortodoksinen kirkkokin väestön keskinäisten riitojen seurauksena.

1670-luvun alussa rakennettiin 2. kirkko nykyisen kirkon paikalle. Ison ja pikkuvihan aikoina tämä kirkko turmeltiin pahoin. 3. kirkko valmistui v. 1761 ja sai nimekseen Ulrika Eleonoran kirkko. Siinä oli Mikael Toppeliuksen maalaama alttaritaulu, Vapahtajan

tulo tuomiolle. Kirkko paloi juhannuksen jälkeisenä yönä 1876 varomattoman tulenkäsittelyn seurauksena. Väliaikaisen lautakirkon toimiessa kiteeläisten jumalanpalvelushuoneena rakennettiin nykyistä arkkitehti F. Sjöströmin piirtämää harmaakivikirkkoa, joka valmistui 1886 ja vihittiin loppiaisena 1887.

Tämän 4. kirkon kohtaloksi tuli vielä samana vuonna, 16.9.1887 joutua puuosiltaan kokonaan tulen turmelemaksi peltikaton korjaustöiden aikana hiiltyneiden katonalusten syttyessä yöllä palamaan. Vakuuttamattomaksi jäänyt kirkko rakennettiin kuitenkin seurakuntalaisten suurin uhrauksin uudelleen ja vihittiin käyttöönsä 28.9.1890. Tässä 1968 ja 1991 peruskorjatussa 1500 istumapaikkaa käsittävässä kirkossamme on ikonostaasiseinää muistuttavalla alttariseinällä Pyhää ehtoollista esittävä, taiteilija Berndt Erik Lagerstamin maalaama alttaritaulu, joka on jäljennös Leonardo da Vincin maalauksesta. Kirkossamme on 28 äänikertaiset Kangasalan Urkutehtaan valmistamat urut. Kirkon torni kohoaa n. 54 metrin korkeuteen.

Muutamia kertoja vuodessa avara kirkkomme täyttyy ääriään myöten. Keskimäärin kutakin sunnuntaita kohden on jumalanpalveluksissa kävijöitä ollut viime vuosina noin 80 henkilöä. Kirkon todellinen kaunistus on kokoontunut seurakunta, jota Herramme sanansa ja sakramenttiensa välityksellä hoitaa. Myös jokainen yksityinen vaeltaja on tervetullut hiljentymään täällä Jumalan edessä.

”Tänne kuin äidin armaan luo
johdata, Herra, meitä.
Henkesi lahja meille suo,
suojaasi meidät peitä…”

KITEEN SEURAKUNTA

-Hyvän elämän puolesta paikkakunnillamme-